

**Nederlandse Vereniging
voor Rechtspraak**

De minister van Justitie
Mr. E.M.H. Hirsch Ballin
Postbus 20301
2500 GH Den Haag

Datum: 27 april 2010
Ons kenmerk: B2.1.10./1791/RO
Uw kenmerk: 5642377/10/6
Onderwerp: Ontwerpbesluit adviescommissie onderzoek herziening afgesloten strafzaken

Geachte heer Hirsch Ballin,

Bij brief van 16 februari 2010 heeft u aan de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak advies gevraagd over het Ontwerpbesluit adviescommissie onderzoek herziening afgesloten strafzaken.

De Wetenschappelijke Commissie van de NVvR heeft het wetsontwerp bestudeerd en een aantal leden van de NVvR geconsulteerd, waarna een préadvies is opgesteld. Het door de Wetenschappelijke Commissie besproken en vastgestelde advies treft u aan in de bijlage bij deze brief.

Namens het bestuur van de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak,
de Wetenschappelijke Commissie,

F.F. Langemeijer,
Voorzitter

Advies

inzake het

Ontwerpbesluit adviescommissie onderzoek herziening afgesloten strafzaken

1. Inleiding

Bij brief van 16 februari 2010, kenmerk 5642377/10/6, heeft de minister van Justitie aan de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak (hierna: NVvR) advies gevraagd over het Ontwerpbesluit¹ adviescommissie onderzoek herziening afgesloten strafzaken.

Dit advies is voorbereid door een werkgroep van leden van de NVvR en vastgesteld door de Wetenschappelijke Commissie (hierna: WeCo) van de NVvR.

2. Korte inhoud van het ontwerpbesluit

Het besluit regelt de samenstelling, inrichting, bevoegdheden en werkwijze van de adviescommissie onderzoek herziening afgesloten strafzaken. Deze commissie is, zoals in het wetsvoorstel Hervorming herziening ten voordele wordt voorgesteld, op basis van artikel 462, eerste lid, Wetboek van Strafvordering belast met advisering over de wenselijkheid van een nader onderzoek voordat een beslissing over een aanvraag tot herziening wordt genomen.

3. Commentaar

De WeCo heeft met belangstelling en waardering kennis genomen van het besluit. Het voorgestelde besluit en de toelichting geven de WeCo aanleiding tot het maken van de volgende opmerkingen.

3.1 Samenstelling van de adviescommissie

De samenstelling van de adviescommissie is geregeld in artikel 3. In het tweede lid van dit artikel is bepaald dat de commissie uit vijf leden zal bestaan, te weten: een wetenschapper, een deskundige op het terrein van de politiepraktijk, een advocaat, een lid van het OM en een rechter. In de memorie van toelichting bij de Wet herziening strafzaken ten voordele is vermeld dat de adviescommissie niet louter uit juristen zou dienen te bestaan.² Op grond van het voorgestelde artikel 3, tweede lid, zouden echter alleen het wetenschappelijk lid en de deskundige op het terrein van de politiepraktijk mogelijk anderszins geen juristen zijn. De andere leden zijn immers per definitie allen jurist. Tevens is in de memorie aangegeven dat de commissie ook uit deskundigen met forensische expertise zou dienen te bestaan.³ Er wordt hierbij gesproken van deskundigen (meervoud).

¹ Daar waar verderop in het advies wordt gesproken over besluit en toelichting wordt bedoeld ontwerpbesluit en ontwerp-toelichting. Omwille van de leesbaarheid is er voor gekozen om niet telkens het woord "ontwerp" toe te voegen.

² Memorie van Toelichting bij de Wet herziening ten voordele, Handelingen TK, 32045, nr. 3, p. 35.

³ Memorie van Toelichting bij de Wet herziening ten voordele, Handelingen TK, 32045, nr. 3, p. 35.

Indien aan het voorgaande gevolg wordt gegeven dan zou dat betekenen dat de wetenschapper geen jurist dient te zijn, maar een wetenschapper met een natuurwetenschappelijke (bijv. medische of technische) of sociaal wetenschappelijke (bijv. psychologische) achtergrond. Hierbij vraagt de NVvR zich af of dit niet een te beperkte insteek zou zijn. Immers ook gezaghebbende wetenschappers met bijvoorbeeld een wetenschapstheoretische, sociologische of juridische achtergrond zouden een relevante bijdrage kunnen leveren aan de werkzaamheden van de commissie. Tevens vraagt de NVvR zich of een wetenschapper met een natuurwetenschappelijke achtergrond ook altijd de meest aangewezen voorzitter van de adviescommissie zou zijn, zoals nu is bepaald in artikel 3, tweede lid, sub a.

Gezien de voorgaande vragen stelt de NVvR voor om de adviescommissie te verbreden door meer dan één wetenschapper (bijvoorbeeld drie) in de commissie op te nemen. Dit zou ook tot meer maatschappelijk draagvlak voor het advies van deze commissie kunnen leiden.

Met betrekking tot het commissielid dat deskundig is op het terrein van de politiepraktijk leidt de NVvR uit artikel 3, derde lid, af dat dit geen ambtenaar van politie kan zijn, aangezien ambtenaren die (mede) werken onder de verantwoordelijkheid van de minister niet in aanmerking komen om lid te zijn van de commissie. De NVvR wijst erop dat als dit het geval is het waarschijnlijk lastig zal zijn om een deskundige te vinden die voldoende recente ervaring heeft op het terrein van de politiepraktijk en die tegelijkertijd niet ook werkzaam is voor de politie. Wellicht dat het dan de voorkeur verdient om, gelijk als voor het OM, in lid 3 ook een uitzondering te maken ten aanzien van politieambtenaren.

Indien echter ambtenaren van politie in dit verband worden beschouwd als vallende onder de verantwoordelijkheid van de minister van Binnenlandse Zaken, dan is er geen behoefte aan de hiervoor bepleite uitbreiding van de uitzondering van lid 3.

De NVvR zou omtrent deze punten graag een nadere verduidelijking zien opgenomen in de toelichting bij het besluit.

Ten aanzien van het wetenschappelijk lid van de commissie gaat de NVvR er vanuit dat toepassing van artikel 3, derde lid, ertoe leidt dat medewerkers van het Nederlands Forensisch Instituut (hierna: NFI) geen lid kunnen zijn van de commissie. Zij vallen immers onder de verantwoordelijkheid van de minister van Justitie.

Artikel 4, derde lid, wekt de indruk dat de commissie ook kan bestaan uit minder dan vijf leden, indien een commissielid zich heeft verschoond op basis van het tweede lid. Artikel 5, eerste lid, geeft echter aan dat er ook plaatsvervangende leden worden benoemd. Het komt de NVvR voor dat artikel 4, derde lid, verwarring schept en, gezien het bepaalde in artikel 5, eerste lid, overbodig is.

Schorsing en ontslag kan op grond van artikel 5, derde lid, onder meer plaatsvinden op basis van "andere in de persoon van betrokkene gelegen redenen." De NVvR vraagt zich af wat hiermee wordt bedoeld. Heeft dit betrekking op situaties waarbij het commissielid bijvoorbeeld een rechter is en deze persoon niet langer als rechter werkzaam is ten tijde van de periode waarin de adviescommissie haar werkzaamheden verricht? Met andere woorden betreft dit de situatie waarin het commissielid zijn/haar functie verliest uit hoofde waarvan hij/zij lid is van de commissie? Graag zou de NVvR hierover een nadere verduidelijking zien opgenomen in de toelichting bij het besluit.

3.2 Werkwijze van de adviescommissie

Met betrekking tot de werkwijze van de adviescommissie merkt de NVvR het volgende op. In het kader van een zorgvuldige, transparante en uniforme werkwijze vraagt de NVvR zich af of het wellicht aanbeveling verdient dat de commissie in een huishoudelijk reglement haar werkwijze vastlegt. In een huishoudelijk reglement kan bijvoorbeeld worden opgenomen dat de commissie in een aan haar voorgelegde zaak in ieder geval eenmaal plenair bijeenkomt en dat het vast te stellen advies in aanwezigheid van alle leden wordt besproken. Dergelijke regels

omtrent een zorgvuldige, transparante en uniforme werkwijze kunnen bijdragen aan het versterken van het vertrouwen in de commissie en de door haar uitgebrachte adviezen.

De NVvR vraagt zich af hoe de personen die de commissie bijstand kunnen verlenen op grond van artikel 7, tweede lid, zich verhouden tot de deskundigen die de commissie kan inschakelen, zoals genoemd in artikel 8, derde lid. Betekent dit bijvoorbeeld dat deskundigen die geen eigen onderzoeksopdracht krijgen vallen onder artikel 7, tweede lid?

In artikel 8, eerste lid, is opgenomen dat de commissie kennis kan nemen van alle processtukken die zij relevant acht. In het kader van het Wetboek van Strafvordering heeft de term “processtukken” een beperkte betekenis. Het zou heel goed kunnen zijn dat de commissie juist ook behoefte heeft aan stukken die geen deel uitmaken van “de processtukken” in strafvorderlijke zin. Tegelijkertijd realiseert de NVvR zich dat deze stukken soms ook informatie kunnen bevatten waarvan het niet wenselijk is dat de adviescommissie daarover beschikt, zoals bijvoorbeeld gegevens van beschermde getuigen of politie-informanten. Gezien het voorgaande zou wellicht de in artikel 8, eerste lid, genoemde bevoegdheid zich kunnen uitstrekken tot alle naar het oordeel van de commissie relevant geachte stukken van de opsporing en vervolging, behoudens de bij wet voorziene uitzonderingen.

In artikel 9 is aangegeven dat leden en plaatsvervangende leden van de commissie plus de secretaris en de personen die bijstand verlenen op grond van artikel 7, tweede lid, verplicht zijn tot geheimhouding. De NVvR mist in dit artikel een verwijzing naar artikel 8, derde lid, en de daarin genoemde deskundige aan wie de commissie een opdracht kan verstrekken.

3.3 Toelichting bij het besluit

In de nota van toelichting is ten aanzien van artikel 4 vermeld dat het “nodig noch wenselijk [is] te voorzien in een regeling met betrekking tot wraking.” De NVvR gaat er vanuit dat hier wordt bedoeld dat het niet mogelijk is om een commissielid te wraken. Het is duidelijker indien dit met zoveel woorden wordt gezegd in de toelichting.

Met betrekking tot artikel 5 is opgenomen dat leden en plaatsvervangende leden van de commissie die niet in dienst zijn van het rijk een vergoeding ontvangen. Indien echter de werkzaamheden van een commissielid veel tijd in beslag nemen, is de NVvR van mening dat er voor personen die gesalarieerd worden door het rijk - zoals rechters en officieren van justitie - een regeling dient te worden getroffen voor een adequate vrijstelling of eventueel een detachering.

4. Conclusie

De WeCo heeft met waardering kennis genomen van het besluit. De NVvR beveelt een nadere verduidelijking en aanpassing van een aantal punten inzake de samenstelling en de werkwijze van de adviescommissie aan. Daarbij zou de NVvR graag een uitbreiding zien van het aantal leden van de adviescommissie, zodat voldoende ruimte is voor inbreng vanuit de wetenschap. Dit zal tevens het maatschappelijk draagvlak voor deze commissie en haar werkzaamheden vergroten.

Namens deze de Wetenschappelijke Commissie,

F.F. Langemeijer
Voorzitter

